

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN. NEDIJAŠKA 30 DIN. PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ST. 16.078.

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK, 2. FEBRUARJA 1940.

ŠTEV. 21.

Razkrinkani razbojniki mednarodnega življenja

»Mi smo zaščitniki malih narodov«, so govorili Sovjeti, potem so pa začeli te male narode drugega za drugim z bajoneti spravljati pod boljševisko strgano streho. Hitro po vrsti: Poljska, Estonska, Latvija, Litva...! In ta vrsta bi bila danes še nekoliko daljša, da se ni pri Fincih zateknilo.

Razočaranje v svetovnem javnem mnenju

Reči moramo, da so zadnja sovjetska nasilstva rodila v svetu razočaranje, kakršnemu bi težko našli primero. Neprestano ponavljanje, da Sovjeti ščitijo male narode, je v večjem delu svetovnega javnega mnenja polagoma rodilo prepričanje, da so Sovjeti v mednarodni politiki redno na strani malih in slabotnih.

Dokazov za to ni bilo nobenih, a duševnost množic je že taka, da ji neprestano ponavljanje ene in iste trditve, četudi je neresnična, zaleže več kot vsak dokaz.

Komunistično izigravanje plemenitih čustev

Zaščita slabotnih in malih je nekaj plemenitega in simpatičnega. Zato so si Sovjeti na ta način pridobili simpatije v krogih, ki jim je komunističen nauk deveta briga, imajo pa srce vedno odprto za vsako plemenito kretnjo. Dobrišen del Amerike, ki je iskreno zavzet za demokracijo in za samoodločbo narodov, je na ta način prišel do zelo ugodnega mnenja o Sovjetih, čeprav se za njih komunistični nauk sam še malo ne ogreva.

Podobno je tudi pri nas marsikdo s priznanjem gledal na »slovansko« Sovjetijo in pel slavospeve sili, ki je znala tako simpatično govoriti o pravici, svobodi in odporu proti nasilju kakor

nihče drug. Zato seveda še ni bil komunist, bil pa jim je s svojim navdušenjem dobrodošel pomagač, čeprav sam tega ni slutil.

To hinavščino bodo še drago plačevali!

Ko je Sovjetija začela svoja načela o zaščitništvu v dejanjih izvajati, so prve dni vsi ti ljudje samo strmeli. Bili so prepričani, da se bo vse še kako pojasnilo. Ko pa so začeli Sovjeti »ščititi« Fince s strupenimi plini in z bombardiranjem žensk in otrok, se je v ogromni večini prejšnjih sovjetskih simpatizerjev vzdignilo enodušno razočaranje in ogorčenje, čigar posledice bodo Sovjeti še dolgo in drago plačevali. Sovjeti so danes pred vsem svetom razgaljeni kot razbojniki mednarodnega življenja, toliko grši od drugih, kolikor grša je bila prej njihova hinavščina.

Vse plemenite besede, ki so jih Sovjeti kdaj govorili v prilog malim narodom, so se sedaj izkazale kot laž in prevara in nepoštena propaganda, ki ni bila niti toliko resno mišljena kakor kaka nesolidna trgovska reklama.

Ogorčenje nad boljseviki - glas vesti in ogorčenja!

Vredno je premišljevati nasprotje med komunistično propagando in komunističnimi dejavnji. Mirno lahko rečemo, da še nobena doba v zgodovini človeštva ni videla podobnega velikanskega sleparjenja svetovnega javnega mnenja.

Ogorčenje, ki se dviga zoper sovjetske nepoštenne metode, dokazuje, da je kljub vsemu propadu našega časa še mnogo poštenih ljudi, ki se dajo sicer zavesti zviti propagandi, ki pa takrat, ko spregledajo, znajo spregovoriti tudi odločno besedo obsodbe.

Tisti pa, ki Sovjetov še danes ne obsojajo,

so v svojih moralnih pojmih toliko otopeli, da nimajo več moči, da bi mogli obsoditi krivico in nasilje.

Mi smo ponosni na svojega vodnika!

Mi katoličani pa bodimo ponosni, da nihče na svetu ni tako varen pred sleparstvu komunistov kakor mi katoličani. Nihče na svetu nima tako zanesljivega informatorja, kot ga imamo mi katoličani — namreč, če smo v resnici katoliški, to se pravi, papeški. Papeža vodi v presoji svetovnih dogodkov in gibanj mirno večnostno, brezstrastno in stvarno, nesebično in nepristransko gledanje ter sv. Duh.

Grenka pokora za protipapeško razpoloženje

Kako strašno plačujeta Anglija in Francija, ker so njuni državniki v svojem protipapeškem razpoloženju raje verjeli navdihom framasonerije in vabam boljše vizma!

Verjeli sta raje svojemu najbolj zahrbtnemu in zakrinkanemu sovražniku, se dali razorožiti, pustili sta pa, da se do skrajnosti oboroži njun odkriti smrtni sovražnik.

Zdaj pa to bridko razočaranje s sovjetskim zavezništvo in grenka pokora.

Načelnim in papežu zvestim katoličanom so taka razočaranja prihranjena.

MOČ VOLJE

Mladim ljudem često dopovedujejo, da morajo imeti močno voljo. Možno in celo verjetno je, da si mladina predstavlja voljo vse preveč nekako »mišično« napetost duše, po telovadsko, da si slika njeno moč nekako tako, kot je napetost mišic, njeno zmago kot sportno zmago — z napetimi živci in s stisnjenimi zobmi.

Moderna psihologija nas uči, da moč volje ne raste toliko iz napetosti volje same, kakor pa iz nagibov, ki voljo vodijo. To je dušeslovni zakon temeljne važnosti.

TEMELJNI PSIHOLŠKI ZAKON: MOČ VOLJE JE IZ NAGIBOV

Vzemimo si docela vsakdanji primer iz študentovskega življenja:

Četrtošolec pride iz šole domov, vrže aktovko v kot in pokosi. Kaj bo popoldan? Fantje so mu rekli: »Pridi na igrišče, igrali bomo žogo!« Žoga?... Nagib je zares močan.

Toda naš četrtošolec pogleda na jutrišnji urnik: matematika, francoščina, zgodovina... To je drugi nagib: dolžnost. Ta nagib ni preveč močan. Kje je zdaj moč volje? Zaenkrat še nikjer.

DRUGI ZAKON: VEČ NAGIBOV, VEČ MOČI!

Toda sedaj se pojavijo še drugi nagibi: Jutri je torej matematika. — Za domačo nalogo imamo tri račune. — Najbrž bom vprašan. Že pri zadnjem spraševanju se mi je to bližalo. — Gospod profesor je klical imena s črko M. — Sedaj pride na vrsto N. Novak! — To sem jaz. — Francoščina: ponovitev nepravilnih

glagolov. Gospa profesorica mi je zadnjič rekla: »Novak, Novak, če pojde tako naprej...«

Nadaljnje predstave: Oče je dejal: »Paglavec, če se za šolo ne boš učil, se pojdeš učiti čevljarstva!« Mati pa: »Sinko, uči se, da bo imel očka veselje s teboj...!«

Te predstave imajo svoj uspeh. Motiv dolžnosti, spočetka zelo slab, postaja vedno močnejši, dokler ne prevlada.

In študent se odloči: »Ne, ne bom se šel igrat, doma bom ostal in se učil.«

Zdaj je volja že močna! Nagib dolžnosti je bil sam zase še preslab. Prišli so mu na pomoč nadaljnji nagibi: skrb, da bom vprašan; strah pred grajo profesorice; ne k čevljarju, raje v šolo; ljubezen do očeta, do matere...

Kakor telesni organizem nima svoje življenjske sile le iz sebe, marveč tudi iz redilnih snovi, obseženih v hranivu, tako tudi volja nima moči le iz sebe, marveč iz določenih nagibov in ciljev.

KAKO PRIDOBIMO NAGIBOV?

Ne zadostuje torej priporočati močno voljo. Treba je napolnjevati dušo z zdravimi, jasnimi in plemenitimi predstavami in nagibi, to se pravi: izoblikovati je treba v sebi ugodno notranje razpoloženje, v katerem šele volja postaja odločna in močna. Tudi krščanska askeza ne začenja s treningom volje, temveč z meditiranjem, to je s takim premišljevanjem, ki na cilju premišljuje vse njegove koristi, dobrote in lepote, dokler ne zagori v nas sveto navdušenje, ki nas kakor silen magnet potegne v dejanje.

Umetnine so last vseh človeških rodov

Ruskin, slavni angleški umetnostni kritik, je napisal te lepe in resnične besede, kako zelo moramo spoštovati umetnine:

»Prav nobene pravice nimamo, dotikati se jih. Niso namreč naše, temveč so v veliki meri last vseh tistih človeških rodov, ki pridejo za nami. Pa tudi predniki imajo še vedno pravico do njih. Zato ne smemo izbrisati cilja, ki so ga predniki pri delu imeli, ne smemo jim zatemniti slave, ki jim jo umetnine s svojo dovršenostjo dajejo, in ne smemo uničiti izrazov verskega čustva, ki so ga v svojih mojstrovinah hoteli ovekovečiti... Ali ima kdaj do kake stavbe pravico tolpa, ki jo skrni z nasiljem? Kajti taki ljudje so in ostanejo samo podla drhal, pa naj že divjajo v jezi ali pa premišljeno, naj jih bo veliko ali pa naj celo sede pri državnem krmilu. Vsi, kateri kaj brez vzroka rušijo, so divja sodrga in še vedno so umetnine vsi rušili brez vzroka.«

Kdor brez vzroka podira katedrale, cerkve, spomenike, zgodovinske gradove ali tudi skromne kapelice, ki skoro vse skrivajo v sebi vsaj kak droben umetniški motiv, ta uničuje himno, ki jo zemlja poje Bogu. Istočasno pa oropa ljudi najdražjega in kruto tepta človeško dušo v njenih najbolj skritih globinah.

**Dajte mi človeka molitve
in vse bom dosegel.**

Sv. Vincencij Pavelski.

SWOJO VERO PREMALO POZNAMO

VELIKE IZGUBE KATOLIŠKE CERKVE

Znano je, tako piše p. Janez Borna v neki ameriški reviji, da je bila še v začetku 16. stoletja skoro vsa zapadna in severna Evropa katoliška. Le kako se je moglo zgoditi, da je prej kot v 50 letih skoro pol Evrope z milijoni in milijoni duš zašlo v krivoverstvo?

STRAŠNE POSLEDICE VERŠKE NEVEDNOSTI

Danes moremo mirno trditi, da je bil eden najvažnejših vzrokov, če ne najvažnejši, ta, da se marsikje duhovniki niso dovolj trudili, poučiti vernike v temeljnih verskih resnicah.

Zgodovinarji trdijo, da ob času Lutrovega nastopa ni manjkalo tiskanih verskih nabožnih knjig. Ne, teh je bilo za takratne razmere dovolj. Na vratih cerkva in šol so bili nabiti lepaki s temeljnimi verskimi resnicami. Toda to ni nič pomagalo, ker je takratna duhovščina pridige in krščanski nauk hudo zanemarjala in opuščala.

NEVEDNE JE LAHKO ZAPELJATI

Težko bi razumeli, da so verniki tako hitro podlegli protestantskim naukom, če bi bili dobro poučeni o resnicah katoliške vere. Saj so si Lutrovi nauki sami med seboj nasprotovali.

In kaj je ljudi k odpadu najbolj pritegnilo? To so bile ognjevitte pridige protestantskih predikantov, ki so neutrudno hodili od vasi do vasi, od mesta do mesta in sejali novi nauki. Zmeda je imela zgovorne in delavne zagovornike. Katoliške resnice pa je ljudstvo stradalo.

VERŠKA NEVEDNOST MED DANAŠNJIMI KATOLIČANI

V mnogočem smo sedaj v podobnem položaju. Danes je svet in tudi mnogo katoličanov zastrupljenih od naukov moderne, samo tostransko usmerjene filozofije. Vsi prepojeni so z liberalizmom ter drugimi modernimi zmotami.

Ali ni tega zopet kriva nevednost?

Ko je nastopila nova zmeta, se ljudje niso znali orientirati. Mnogi izmed odgovornih so nove zmete imeli za premalenkostne, da bi

se proti njim borili. Ko so se pa razbohotile, je bilo že prepozno, da bi jih zatrli.

ČUDNI SADOVI VERŠKE NEVEDNOSTI

V mnogih deželah, n. pr. v Španiji, ki je dala v prejšnjih vekih toliko svetnikov in misijonarjev, se je v zadnjih sto letih tako razširilo brezverstvo. Kje bo vzrok tega zla? Ali ne v pomanjkljivi verski izobrazbi? Človek je sicer lahko sam dober, pobožen, a bo kljub temu držal z nasprotnikom, če ni dovolj versko izobražen.

Tako se je moglo zgoditi, da so se v Španiji našli verni delavci, ki so rušili in požigali samostane, obenem pa preganjane redovnike in redovnice z največjo ljubeznivostjo sprejemali pod svojo streho.

UKAZ TRIDENTINSKEGA ZBORA

Na tridentinskem cerkvenem zboru je Cerkev, ki je veliko napako takratnih katoličanov spregledala, zapovedala pod strogimi kaznimi oznanjevati božjo besedo in razlagati krščanski nauk.

NIHIL VOLITUM, NISI PRAECOGNITUM. NIČ NI HOTENO, KAR NI SPOZNANO

Ne moreš si želeti, ne obljubiti, ne moreš hrepeneti po stvari, ki je prej ne spoznaš. To je staro, temeljno in vedno veljavno filozofsko načelo. Zakaj torej danes premnogi katoličani svoje vere in Cerkve ne cenijo, ne ljubijo, niso nanjo prav nič ponosni? Vprav

zato, ker ju ne poznajo ali vsaj premalo poznajo.

PREMAJHNA VERŠKA IZOBRAZBA KATOLIŠKE INTELIGENCE

Mirno lahko trdimo, da premnoga stara mati, ki je pred dobrimi petdesetimi leti hodila v nedeljsko šolo, več ve o svoji veri kot marsikateri katoliški intelekt, ki je dolga leta trgal hlače v ljudski, srednji in celo visoki šoli. Ali ni to sramotno!

Na nekem belgijskem zavodu je profesor francoščine t. j. narodnega jezika dal višješolcem nalogo: »Zakaj mi Jezusov značaj posebno ugaja?« Uspeh je bil obupen. Polovica sploh ni znala dati poštenega odgovora, četrtnina je obstala pri malenkostnih in postranskih dogodkih in komaj četrtnina je nalogo bolj ali manj povoljno napisala. To se je zgodilo na katoliškem zavodu, med katoliškimi dijaki!

ŠTUDIRAJMO KATOLIŠKI NAUK! PREBIRAJMO »NAŠO POT«!

Kako bi pa ti odgovoril na stavljeno vprašanje? Kako boš vršil apostolat z besedo, če si sam nevednež v verskih vprašanjih? In kdo bo v tvojem okolju pojasnil najvažnejše življenjske resnice tistim, ki do duhovnika ne morejo ali ga poslušati nočejo. Kdo, če ne ti?

Spoznavaj torej svojo vero, da jo boš sam bolj vzljubil in se zanjo bolj navdušil, da boš mogel potem vžgati luč resnice in ogenj navdušenja tudi v drugih.

V tisku je in v nekaj tednih izide

Naša Pot XXI.

Dr. Aleš Ušeničnik

„Quadragesimo anno“ z obširnimi komentarjem

Obseg okoli 300 strani. — Cena predvidena 30.-, 45.-, 60.- din.

„Quadragesimo anno“ je okrožnica svetovno zgodovinskega pomena.

Podprite dobro in važno stvar.

Zato priglašajte sebe in druge kot prednaročnike!

JOŽEF MOTTA

Letos 23. januarja je v Švici umrl katoliški državnik, ki je s svojo osebnostjo vplival daleč preko mej švicarske republike. Z njegovo smrtjo je v mednarodnem življenju nastopila velika vrzel. Zlasti je ta izguba zadela katoliške politične kroge, ki jim je bil svetel vzgled globokega verskega prepričanja. Bil je zvesto vdan katoliški Cerkvi in jo je iskreno ljubil in pogumno branil. Iz zakladov njenega nauka je zajemal varne smernice za svoje javno delovanje.

KATOLIŠKI DIJAK

Rojen je bil 28. dec. 1871. v kraju Airolo v kantonu Ticino v italijanskem delu Švice. Gimnazijo je obiskoval v Freiburgu v Švici, vseučilišče pa v Münchenu in Heidelbergu v Nemčiji. Že zelo mlad se je udejstvoval v katoliškem gibanju. Odlikoval se je po svojih govorniških nastopih, za katere se je vestno pripravjal. Ker se je tedaj širil socializem, se je posebno poglobil v socialna vprašanja.

OD ODVETNIKA DO PREZIDENTA

Po končanih pravnih študijah je v svojem rojstnem kraju odprl odvetniško pisarno. Začel se je zanimati za politiko. 24 let star je bil izvoljen za kantonskega poslanca v Ticinu na katoliški konservativni listi. Leta 1899. je prišel kot poslanec v zvezni parlament in l. 1911. je postal finančni minister v zvezni vladi. Med svetovno vojno je bil l. 1915. izvoljen za predsednika republike in je ostal na tem mestu do leta 1920. Po tem letu je bil še večkrat član švicarske vlade, dvakrat je bil tudi še izvoljen za predsednika republike. Bil je tudi zunanji minister in se je kot tak udeleževal zasedanja sveta in skupščine Zveze narodov. Bil je tu večkrat izvoljen za predsednika sveta in predsednika skupščine Zveze narodov.

NAČELEN KATOLIČAN

Javno je z vso odločnostjo zagovarjal krščanska načela. Leta 1932. je ob šeststoletnici osvoboditve Švice na proslavi v Lucernu v svojem govoru dejal: »V najtežjih urah se je zdelo, kakor da je zapihala nadnaravna sapa čez našo deželo. Bog je bil ob početkih z našimi predniki, Bog bo z

našimi daljnimi potomci. V trenutku, ko kot predsednik zvezne vlade dvigam svoje misli k Bogu in prosim za domovino njegovega varstva, mi prihajajo na ustnice besede pesmi, ki se poje v Appenzellu (kanton v Švici): »Ti si vir vsega življenja, ki se pretaka po tisoč potokih po vsej zemlji, in nebo in zemlja pojoč oznanjata: vse je delo tvojih rok.«

ZA VZAJEMNOST NARODOV

Jožef Motta je imel visoko zamisel o mednarodnih odnosih. S prepričanjem je zagovarjal mednarodno sodelovanje v Zvezi narodov.

Na katoliškem kongresu v Freiburgu septembra l. 1935. je potem, ko je govoril o prizadevanju papežev za mednarodno razsodišče, dejal: »Kako morejo biti kristjani, ki niso razumeli globokega pomena, ki ga je treba priznati Zvezi narodov? Kako morejo biti brezbrizni v tako težki krizi, v kateri je Zveza sedaj? Nastopam proti lahkomišelnemu posmehu in zavračam plitve sodbe. Kristjane in ljudi, ki imajo kaj srca, mora užalostiti, ko bi se Društvo narodov moralo izjaviti, da zapletenim in velikanskim nalogam ni več kos. Tisti dan bi moral biti za vse tiste države, ki niso velesile, dan žalosti. Sama zamisel mednarodne organizacije bi bila prizadeta in ohromljena. Edini zakon, ki bi še ostal, bi bil zakon sile. Ne bi bilo več mesta za male in slabotne. Veličastni napredek, ki ga je izvršilo obvezno mednarodno razsodišče, bi se zopet ustavil in bil uničen morda za dolgo časa. Veliko upanje je šlo čez zemljo, toda to upanje je še enkrat izginilo.«

ODLOČEN PROTIKOMUNISTIČNI BOREC

V Ženevi je bil ta katoliški državnik vedno odkrit, kadar je resnost slučaja to zahtevala. Odločno je nastopil, ko je bila razprava o tem, ali naj se boljševiška Rusija sprejme v Zvezo narodov.

Jožef Motta je tedaj dejal: »Komunizem je na vseh poljih, na verskem, moralnem, družabnem, političnem in gospodarskem polju najradikalnejše zanikanje vseh idej, ki tvorijo naše bistvo, od katerega mi živimo. Sovjetski komunizem pobija versko mi-

sel in duhovnost v vseh oblikah; svoboda vesti je tam le še videz, cerkve se skrunijo in se rušijo. Krščanske cerkve celega sveta se čutijo zadete v duhu in mesu z vsemi tistimi, ki izpovedujejo svojo vero v Kristusa. Prepričani smo, da nas bodo druge države podpirale, da se prepreči, da bi Ženeva mogla postati ognjišče razdiralne propagande.«

Po načelu, da se z zlom ni mogoče pogajati, ampak se je treba proti njemu boriti, se je vedno upiral, da bi Švica stopila v normalno diplomatsko razmerje z boljševiško Rusijo.

DELAVEN IN SKROMEN

Odlčnost političnih služb ni v Jožefu Motti nikdar spremenila prijazne preprostosti, ki so jo mogli uživati vsi brez razlike. Vedno je bilo mogoče priti k njemu vsakomur, ki se mu je hotel približati.

S svojim delavnim življenjem je zapustil lep zgled globoke vere in zveste službe domovini.

Kje so našli pravo srečo?

KOBILINSKI

Ruski pisatelj Kobilinski je po dolgem tavanju našel pot od pravoslavlja do katoliške Cerkve. Sicer ga je vodila pot skozi mnoge puščave, mimo raznih prepadov, toda spomin na nek doživljaj otroške dobe mu je vedno znova pokazal pravo smer.

Ob prvem sv. obhajilu, ki ga je bil prejel v pravoslavnem občestvu, je molil z drugimi otroci tudi sledeči vzdihljaj k evharističnemu Zveličarju: »Daj, da ti nikdar ne bom dal Judeževega poljuba!« Kar je bilo drugim, zlasti odraslim, ki so bili že vajeni marsikake nezvestobe v življenju, le nek obrazec molitve, to je napravilo najgloblji vtis na dovtzeto dečkovo srce, vtis, ki mu je ostal za vse življenje in ga je slednjič privedel v naročje sv. katoliške Cerkve.

On piše: »Ko sem bil v svoji notranjosti že davno katoličan, nisem mogel priti do odločilnega koraka, nisem si bil na jasnem, kako naj ga naredim. Zato sem začel — moliti. Poldrugo leto sem molil dan na dan pol ure pred tabernakljem. In prejel sem odgovor, najpopolnejšo sigurnost.«

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).